

Mgr. Ing. Lenka Dudková

vzdělání

Univerzita Palackého v Olomouci, absolventka bakalářského studijního oboru Mezinárodní rozvojová studia UP v Olomouci.

Univerzita Palackého v Olomouci, studentka navazujícího magisterského studijního oboru Mezinárodní rozvojová studia.

Univerzita Palackého v Olomouci, souběžně doplňující pedagogické studium geografie.

ČZU v Praze, studentka kombinovaného studia, obor Veřejná správa a regionální rozvoj.

praxe

Agentura rozvojové a humanitární pomoci Olomouckého kraje, o.p.s.

Koordinátorka Globálního rozvojového vzdělávání, lektorka výukových programů GRV a seminářů pro pedagogy.

Globální rozvojové vzdělávání a multikulturní výchova pro nejmenší

Agentura rozvojové a humanitární pomoci Olomouckého kraje, o.p.s. (ARPOK) byla založena v roce 2004 Olomouckým krajem a Univerzitou Palackého v Olomouci. Naším posláním je prostřednictvím globálního rozvojového vzdělávání (GRV) a osvěty zvyšovat povědomí žáků, studentů, učitelů i široké veřejnosti o aktuálních globálních tématech a tím přispět k rozvoji občanské společnosti v ČR i zahraničí.

Lidé v této společnosti se zajímají a aktivně zapojují do dění kolem sebe, rozumí souvislostem, kriticky přijímají informace, jsou si vědomi možností volby a chovají se dle toho. Mezi cíle organizace patří:

- zprostředkovat kontakt mezi rozvojovým a rozvinutým světem,
- poskytovat pedagogům nástroje pro začleňování globálního rozvojového vzdělávání do vzdělávacích kurikul a do výuky,
- naplňovat a podporovat Národní strategii globálního rozvojového vzdělávání 2011–2015,
- potírat extremistické názory nerespektující lidská práva,
- poskytovat informace veřejnosti a přispět k veřejné debatě o aktuálních globálních tématech,
- předávat a sdílet zkušenosti pracovníků ARPOKu s dobrovolníky a praktikanty,
- budovat respektovanou a stabilní pozici ARPOKu v neziskovém sektoru v ČR, Olomouci a Olomouckém kraji.

Jak jsme začali s GRV a MKV

Během sedmileté činnosti se hlavními aktivitami ARPOKu staly globální rozvojové vzdělávání a multikulturní výchova (MKV). V roce 2005 začal ARPOK nabízet školám převážně v Olomouci a okolí 5 výukových programů GRV. Jednalo se o devadesátiminutové praktické dílny s tématy, jako je chudoba, globální problémy, migrace, světový obchod, rozvojová spolupráce a humanitární pomoc. Během výukových programů byly začleňovány formy výuky, které nebyly v té době ve škole moc běžné – např. simulační hry, práce ve skupinách, brainstorming, diskuse. Výukové programy byly určeny pro žáky 2. stupně ZŠ a studenty SŠ.

Postupně se začalo portfolio akcí pro školy rozšiřovat...

V roce 2006 jsme přidali 2 výukové programy pro žáky 5. a 6. tříd – jeden na téma globální problémy a provázanost dnešního světa a druhý na téma multikulturní – s příznačným názvem „Máme doma cizince“. Během prvních dvou let jsme s lektory organizace Člověk v tísní (program Varianty) Ondřejem Nádvorníkem a Petrem Chárou uspořádali semináře globálního rozvojového vzdělávání pro pedagogy v Olomouckém kraji. Semináře byly vždy velice prakticky zaměřené, pedagogové si sami na sobě vyzkoušeli aktivity, které následně mohli využít ve své výuce. Jelikož nabídka praktických aktivit a metodik byla v té době značně omezená, rozhodli jsme se nabídnout pedagogům metodickou podporu v podobě materiálu Džbán plný kultur – prioritní země zahraniční rozvojové spolupráce ČR, který vznikl v roce 2007.

Džbán plný kultur jsou metodické materiály k projektovým dnům zaměřeným na prioritní země české zahraniční rozvojové spolupráce (Angola, Bosna a Hercegovina, Jemen,

Moldavsko, Mongolsko, Srbsko, Vietnam a Zambie). Cílem jednotlivých projektových dnů je seznámit žáky 2. stupně ZŠ se základními informacemi o prioritních zemích, s českou zahraniční rozvojovou spoluprací, budovat v nich porozumění a toleranci k jiným národům a kulturám, společně hledat odpovědi na otázku, proč pomáhat lidem v rozvojových zemích. Metodické materiály obsahují podrobně rozpracované čtyřhodinové projektové dny, pokrývají průřezová témata Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech a Multikulturní výchova. Využívají interaktivní metody založené především na práci ve skupině – práce s textem, jazykem, národní hry, pohybové aktivity, dramaturgie, výtvarné zpracování témat, orientace na mapě, tradiční hudba, powerpointová prezentace, diskuse apod. Metodické materiály se skládají z vlastní metodiky projektového dne, pomůček k jednotlivým aktivitám, materiálů pocházejících z dané země, CD s hudbou a map (více informací na <http://dzban.arpok.cz>).

Od roku 2007 jsme tedy k výukovým programům realizovaným přímo na školách přidali vydávání metodických publikací a začali jsme ve větší míře sami vést a lektorovat semináře pro pedagogy. Nabídka metodických materiálů GRV a MKV pro učitele jsme v roce 2008 rozšířili o metodický materiál ANYANA – děti a svět.

Tento metodický materiál umožňuje pedagogickým pracovníkům MŠ a 1. a 2. třídy ZŠ začleňovat multikulturní a rozvojová témata do výuky a přiblížit našim dětem jiné země a jejich kultury prostřednictvím poznání života konkrétního dítěte v určité rozvojové zemi. Skládá se z fotografií a krátkých příběhů o dětech z prioritních zemí České zahraniční rozvojové spolupráce České republiky – Angoly, Bosny a Hercegoviny, Jemenu, Moldavska, Mongolska, Srbska, Vietnamu a Zambie. Každému dítěti je věnován krátký příběh a několik fotografií zobrazujících každodenní život (jak si hraje, s kým bydlí, co jí atd.). Část metodického materiálu o Vietnamu je doplněna příběhem vietnamského dítěte žijícího v České republice. Metodický materiál je tedy složen z příběhů devíti dětí.

Součástí projektu je i putovní výstava, která doplňuje metodický materiál. Výstava je tvořena fotografiemi dětí, které jsou součástí metodického materiálu. Rodiče tak mají možnost zhlédnout výstavu a jejím prostřednictvím se seznámit s dětmi z rozvojových zemí (více informací na <http://anyana.arpok.cz>).

V roce 2009 jsme spolu s organizací Společnost pro Fair Trade (dnes o. s. NaZemi – společnost pro fair trade) vydali metodický materiál Svět do všech předmětů. Publikace nabízí soubor 34 aktivit, které usnadní rozšíření výuky o globální rozměr do mnoha předmětů (např. český jazyk, zeměpis, občanská výchova, matematika, chemie, fyzika, anglický jazyk). Nabízí možnosti učitelům, kteří chtějí ve své výuce zohlednit průřezové téma Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech. Aktivity jsou rozděleny do šesti témat: ekonomická globalizace, kulturní rozmanitost, přírodní zdroje, migrace, dětská práva a rozvojová spolupráce. Aktivity jsou vystaveny podle principů

konstruktivistické pedagogiky, která nové poznání staví na dosavadních zkušenostech a představách žáka. V tomto roce jsme vydali také dvě metodické příručky multikulturní výchovy s názvem MULTI KULTI, menšiny v ČR. Jedna je určena pro 2. stupeň ZŠ a druhá pro střední školy. Metodické příručky představují život sedmi minorit žijících na území ČR (Čiňanů, Mongolů, Romů, Rusů, Ukrajinců, Vietnamců a obyvatel Zakavkazska). Každé menšině je věnována jedna kapitola, která je rozdělena na dvě části. První část slouží jako informační základ o zemi a kultuře, ze které menšina pochází (obecné informace o zemi, historie, kulturní zajímavosti země, důvody, proč její obyvatelé migrují, a život jejich obyvatel v ČR). Druhá část obsahuje metodický popis aktivit pro realizaci jedné vyučovací hodiny ke každé menšině (více informací na www.multi-kulti.cz).

Jako poslední přibyla do naší vydavatelské knihovny metodická příručka, která spojuje témata GRV a metody zážitkové pedagogiky s názvem Globální rozvojové vzdělávání trochu jinak – outdoorové a zážitkové hry. Publikace nabízí dvanáct převážně outdoorových aktivit na konkrétní globální témata, jako jsou migrace, média a humanitární pomoc, komunitní rozvoj, lidská práva, udržitelný cestovní ruch atd. Příručka je určena pro pedagogy středních škol, kteří mohou popsané aktivity využít kromě běžných hodin ve škole i na lyžařských či adaptačních kurzech, školách v přírodě apod. Kromě vydávání metodických materiálů jsme rozšířili nabídku výukových programů realizovaných přímo na školách a také seminářů pro pedagogy. Od podzimu 2004 jsme realizovali 543 výukových programů GRV a MKV, kterých se zúčastnilo 12 276 žáků a studentů. Pro 788 učitelů jsme realizovali 45 seminářů GRV a MKV pro pedagogy.

ANYANA – děti a svět – globální rozvojové vzdělávání a multikulturní výchova pro nejmenší

Inspirací pro projekt ANYANA – děti a svět byl metodický materiál WATOTO od irské neziskové organizace Trócaire. Projekt reagoval na poptávku ze strany učitelů mateřských a prvního stupně základních škol, pro něž byla (a bohužel stále je) nabídka metodických materiálů GRV a MKV značně omezená. Přitom právě zde se začali setkávat s jinakostí ve svých třídách, neboť jak se Česká republika po otevření svých hranic stává postupně stále otevřenějším prostorem, děti z jiných zemí začaly postupně naplňovat třídy školek a škol. Když se podíváte na dětské hřiště, kde si hrají malé děti, s největší pravděpodobností nebudou řešit to, že jedno z dětí vypadá trochu jinak (ať už tím, že nosí brýle, pochází z Vietnamu nebo šišlá). Prostě a jednoduše si hrají spolu. Jak to, že starší děti už ty rozdíly a jinakost nedokážou tolik tolerovat? Netolerance vůči jinakosti není lidem od narození vlastní, malé děti ji získávají postupnou „masáží“ ze stran dospělých a médií. Škola, která se podílí na výchově jedince, by měla zařazovat téma tolerance vůči

jinakosti do svého školního vzdělávacího programu, nabídnout dětem informace a příběhy odjinud a nechat děti vytvořit si vlastní názor na jinakost. Předsudky přece vznikají z nedostatku informací. Projekt ANYANA – děti a svět přináší informace žákům interaktivní formou. Příběhy Brendy ze Zambie, Carlose z Angoly, Murise z Bosny a Hercegoviny, Pavleho ze Srbska, Nelua a Gabi z Moldavska, Tuborlda a Uuganbayara z Mongolska, Yasmeen a Wardy z Jemenu a Hyen z Vietnamu představují životy dětí ve věku 3–14 let z pro nás exotických zemí. Každý příběh je rozpracován do několika aktivit, které ukazují život konkrétního dítěte na příkladu jeho rodiny, koníčků, prostředí, odkud pochází, atp. Kromě příběhů dětí z jiných zemí je materiál doplněn o příběhy dvou dětí (Vojty a Alenky), které sice žijí v České republice, ale jejich rodiče z ČR nepocházejí. Metodický materiál vznikl v širokém týmu lidí z praxe, od učitelek z MŠ přes lektory environmentální výchovy po lektory globálního rozvojového vzdělávání. Každý příběh je tak svým způsobem originální, neboť každý tvůrce/zpracovatel příběhu jednoho dítěte kladl důraz na jinou oblast (např. aktivity s Murisem jsou environmentálně zaměřené, aktivity Yasmeen a Wardy přibližují život lidí, kteří jsou nevidomí). V materiálu také můžete nalézt aktivity, které ve škole či škole sami používáte (např. Pavučinka lásky), jen jsou ozvláštněné příběhem dětí z rozvojových zemí. Přínos metodického materiálu vidíme v tom, že nejen obohacuje školní vzdělávací programy, ale hlavně nabízí pedagogům konkrétní nástroj, jak začlenit témata multikulturní výchovy do výuky. Hlavní myšlenkou není ukazovat odlišnosti, ale naopak podobnosti příběhů konkrétních dětí s životy dětí v ČR. Z naší praxe vyplývá, že děti přijímají odlišnost naprosto přirozeně. Chtějí se o nových kamarádech z exotických zemí dozvědět informace, jaké by chtěly vědět o dětech z České republiky. Metodické materiály jsou připraveny pro učitele tak, aby s přípravou lekce měli co nejméně práce. Každá metodika (konkrétní příběh dítěte) je rozdělena do deseti částí: příběh dítěte, informace o dané zemi, ze které dítě pochází, úvodní aktivita, seznam fotografií, přehled aktivit, aktivity, přílohy, výtiskové, volně vložené fotografie a CD. V každé metodice je 10 aktivit (výjimkou je Vojta a Alenka z ČR, kde je 14 aktivit) s definovanými cíli, zařazení do vzdělávacích oblastí a průřezových témat, pomůcky, krátká motivace, otázky k fotografii a postup aktivity, popř. doplňkové aktivity. Metodické materiály si mohou u nás školky a školy buď koupit na DVD a mít je tak u sebe a kdykoliv téma začlenit do výuky, nebo, pokud jsou v blízkosti Olomouce, si mohou objednat naši lektorskou službu a my do školky či školy přijdeme a výukový program zrealizujeme.

Více informací o ARPOKu naleznete na www.arpok.cz

Objednejte si předplatné časopisu Prevence

Objednávám předplatné časopisu Prevence od čísla

- roční za 700 Kč (10 čísel)
- půlroční za 350 Kč (5 čísel)

leden 2012

Titul Jméno Příjmení
 Organizace
 Ulice
 PSČ Město
 Telefon E-mail

Adresa pro zaslání (jen pokud se liší od výše uvedené adresy)

Titul Jméno Příjmení
 Organizace
 Ulice
 PSČ Město
 Telefon E-mail

Platbu provedu

- složenkou A (na základě údajů ze složenky A, kterou od nás obdržíte, lze platit převodem)
- fakturou, v tom případě uveďte IČO DIČ
- prostřednictvím SIPO, v tom případě uveďte spojovací číslo

Objednávky přijímá jménem vydavatele firma SEND Předplatné s.r.o., P. O. Box 141, 140 21 Praha 4
 Tel.: 225 985 225, fax: 267 211 305, SMS: 605 202 115, e-mail: send@send.cz, www.send.cz